

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 3 april 2018 met nummer RvVb/A/1718/0722
in de zaak met rolnummer 1617/RvVb/0016/A

Verzoekende partijen	1. de heer Ward ROEGIERS , 2. mevrouw Mieke KNIPS vertegenwoordigd door advocaten Sven BOULLART en Pieter DELMOITIE met woonplaatskeuze op het kantoor te 9000 Gent, Voskenslaan 419
Verwerende partij	DE GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR van het departement RWO , afdeling Oost-Vlaanderen
Tussenkommende partijen	1. de bvba STORM 17 2. de nv ENECO WIND BELGIUM vertegenwoordigd door advocaat Jan ROGGEN met woonplaatskeuze op het kantoor te 3530 Houthalen, Greenville – Centrum-Zuid 1111

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 2 september 2016 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 18 juli 2016.

De verwerende partij heeft aan de tussenkommende partijen een stedenbouwkundige vergunning verleend voor het bouwen van drie windturbines op de percelen gelegen te 9960 Assenede, Gevergrachtstraat/Stoepestraat, z.n., met als kadastrale omschrijving ASSENEDE, eerste afdeling, sectie D, nummers 1046, 1047, 1048A, 1201B, 1201E, 981B, 982B, 983B, 985.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. De tussenkommende partijen dienen een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partijen dienen een wederantwoordnota in. De verwerende partij dient een laatste nota in. De tussenkommende partijen dienen een laatste schriftelijke uiteenzetting in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 20 februari 2018.

Advocaat Jelle SNAUWAERT *loco* advocaat Sven BOULLART voert het woord voor de verzoekende partijen. Advocaat Pieter VAN ASSCHE *loco* advocaat Veerle TOLLENAERE voert

het woord voor de verwerende partij. Advocaat Jan ROGGEN voert het woord voor de tussenkomende partijen.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast. De artikelen 37 en 38 DBRC-decreet zijn van toepassing zoals gewijzigd door het decreet van 9 december 2016.

III. TUSSENKOMST

De tussenkomende partijen verzoeken met een aangetekende brief van 10 november 2016 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen.

De voorzitter van de Raad laat de tussenkomende partijen met een beschikking van 15 februari 2017 toe in de debatten.

Uit het dossier blijkt dat het verzoek tot tussenkomst tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

IV. FEITEN

1.

De tussenkomende partijen dienen op 27 november 2013 (datum van de verklaring van volledigheid) bij de verwerende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor “het oprichten van drie windturbines met bijbehorende infrastructuur, het bouwen van middenspanningscabines, het inbuizen van grachten, het inbuizen van waterlopen, het aanleggen van infiltratiegrachten” op de percelen gelegen te 9960 Assenede, Gevergrachtstraat/Stoepestraat, z.n..

De verzoekende partijen hebben een woning in de omgeving van de voorziene inplantingsplaats.

De percelen liggen volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan ‘Gentse en Kanaalzone’, vastgesteld met koninklijk besluit van 14 september 1977, in agrarisch gebied.

De percelen zijn ook gelegen in het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan “Windlandschap Eeklo-Maldegem”, zoals gedeeltelijk goedgekeurd bij ministerieel besluit van 29 april 2015.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 11 december 2013 tot en met 9 januari 2014, dienen de verzoekende partijen een bezwaarschrift in. Ze stellen dat:

- één van de windmolens in rechte lijn voor hun eigendom geplaatst zal worden, zodat zij ernstige geluidshinder en hinder ingevolge slagschaduw zullen ondervinden. Deze laatste hinder maakt ook dat hun zonnepanelen minder rendabel zouden zijn;
- door het plaatsen van de windmolens een mooi stuk groen verdwijnt en de windmolens er niet op hun plaats zijn;
- niet zonder meer gebouwd kan worden in landbouwgebied;
- ze vrezen voor hun veiligheid en die van hun kinderen en dieren, daar deze laatste gevoeliger zijn voor de lage frequentiegeluiden die de windmolens produceren. Zij stellen bovendien dat er een reëel gevaar is voor ijsafworp;

- de windmolens de levenskwaliteit van de omwonenden negatief zal beïnvloeden en een waardevermindering van hun eigendom tot gevolg heeft. Zij menen tevens dat het een asociaal project is daar de omwonenden de hinder moeten tolereren, terwijl de (grond)eigenaars er vergoedingen voor ontvangen.

De verwerende partij verleent op 10 april 2014 een stedenbouwkundige vergunning, onder voorwaarden. Deze beslissing wordt vernietigd bij arrest van de Raad nr. RvVb/A/1516/0803 van 15 maart 2016 omwille van een gebrekkige MER-toets.

2.

Na dit arrest beslist de verwerende partij op 18 juli 2016 om de stedenbouwkundige vergunning te verlenen onder voorwaarden. De verwerende partij motiveert haar beslissing onder meer als volgt:

“ ...

HET OPENBAAR ONDERZOEK

In toepassing van de Vlaamse codex Ruimtelijke Ordening en het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000, en latere wijzigingen, betreffende de openbare onderzoeken over aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en verkavelingsaanvragen, is de aanvraag onderworpen aan een openbaar onderzoek.

De aanvraag is verzonden naar de gemeente ASSENEDE voor de organisatie van het openbaar onderzoek. Het vond plaats van 11/12/2013 tot 09/01/2014 . Er werden 413 bezwaren ingediend.

De bezwaren handelen over:

- *Geluidshinder en bijhorende gezondheidsrisico's*
- *Slagschaduw, afwijking van de Vlaremnormen*
- *Concurrentie met andere, reeds aanwezige groene energie*
- *Veiligheid: gevaar voor ijsafworp*
- *Hygiënisch ruimtegebruik: betere inplanting in Gents Havengebied gezien daar reeds storende elementen aanwezig zijn*
- *Waardevermindering van de eigendom*
- *Asociaal karakter van een winturbineproject: fikse vergoedingen voor de grondeigenaars maar alle hinder voor de omwonenden*
- *Vraag naar meetcampagne achtergrondgeluid*

3 individuele bezwaren :

- 1. De woning van bezwaarindiener staat op minder dan 300 m van één van de windturbines. Vrees voor slagschaduw, geluidsoverlast en waardevermindering eigendom.*
- 2. Woning op minder dan 400 m van één van de windturbines. Vrees voor hinder slagschaduw, geluidsoverlast en waardevermindering eigendom.*
- 3. Bezwaarindiener pacht 2 percelen van het OCMW-Gent, waarop één van de windturbines zal worden ingeplant. Bezwaarindiener stelt dat hij zijn terrein niet efficiënt meer zal kunnen bewerken en veel ruimte verliest, wat nefast is voor zijn inkomsten.*

Petitie : *Vrees voor hinder van slagschaduw en geluidsoverlast.*

Na onderzoek van de bezwaren en opmerkingen worden volgende standpunten hieromtrent ingenomen:

- **Geluidshinder en bijhorende gezondheidsrisico's**
Er werd een geluidsstudie uitgevoerd in het kader van voorliggende aanvraag. Voor de dagperiode zijn er geen beperkingen nodig voor de werking van de geplande

windturbines. In alle omstandigheden (maximale werking van de turbine en meting) wordt verwacht dat het specifiek geluid van de turbines onder de richtwaarde zal liggen voor de dagperiode op de omliggende beoordelingspunten .

Voor de avond- en nachtperiode zijn volgende reducties nodig om te voldoen aan de richtwaarden voor de avond- en nachtperiode en dit op alle beoordelingspunten.

De turbines van het type Repower 3,2 M 114 dienen gereduceerd te worden :

WT 1 : max. 103 dB(A)

WT 2 : max. 104 dB(A)

WT 3 : max. 102 dB(A)

- Slagschaduw

Het college stelt dat er voor 34 woningen en 13 bedrijven de normen inzake de slagschaduw zullen worden overschreden.

Voor een aantal slagschaduwgevoelige objecten dient slagschaduwreductie te worden toegepast om te voldoen aan de Vlaremnorm.

De aanvragers Storm en Eneco verbinden zich ertoe een stilstandregeling te voorzien op de geplande windturbines, waardoor deze automatisch, indien nodig , kunnen worden stilgelegd om de normen te respecteren.

De windturbines zullen dus ten allen tijde aan de normen voor slagschaduw kunnen voldoen.

- Concurrentie met andere, reeds aanwezige groene energie

De voorziene windturbines vormen geen concurrentie voor de reeds aanwezige groene energie, zoals bijvoorbeeld zonnepanelen op daken van woningen. Op een totaal van 8760 uren in één jaar, waarvan de helft ichturen (4380u) zijn, wordt per slagschaduwgevoelig object een norm opgelegd van maximaal van 8u/jaar en 30 min/dag. Dit betekent dat er slechts een miniem percentage op jaarbasis slagschaduw op de zonnepanelen veroorzaakt kan worden. Dit gecombineerd met het feit dat slagschaduw in openlucht diffuser is dan binnenin een woning, verwachten Storm en Eneco dat een mogelijke vermindering in de elektriciteitsproductie zeer minimaal of zelfs nihil zal zijn. Het standpunt van de aanvragers wordt op dit punt bijgetreden door de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar.

- Veiligheid: gevaar voor ijsafworp

Het college stelt dat in de milieuvergunning dient te worden opgenomen dat de windturbines moeten worden uitgerust met een ijsdetector die de turbine uitschakelt van zodra ijsvorming wordt vastgesteld.

Er werd een veiligheidsnota opgemaakt. Uit de risico-afstanden en de voorziene locatie van de geplande windturbines kan besloten worden dat de meeste weerhouden schadereceptoren niet gelegen zijn binnen de respectievelijke risicoafstand.

Met betrekking tot de ondergrondse leidingen kan besloten worden dat er een ondergrondse leiding van Air Products gesitueerd is binnen de bijhorende risicoafstand van windturbine WT 3. Bijgevolg werden de risicoberekeningen uitgevoerd om na te gaan of de risico's aangaande de ondergrondse leidingen aanvaardbaar worden geacht of niet.

De bijdrage van het falen van de beschouwde windturbine WT3 aan de faalfrequentie van de ondergrondse leiding bedraagt steeds minder dan 10 % (en maximum 6,83 %), zodat het risico op domino-effecten tengevolge van de inplanting van de windturbines aanvaardbaar kan worden geacht.

- Bundelingsprincipe : betere inplanting in Rieme-Noord bij de grootschalige bedrijventerreinen
De voorziene windturbines worden ruimtelijk geconcentreerd aan de rand van het havengebied Gent en worden gebundeld met de E34 en de KMO-zone ten noorden van de E34. Bijkomend is de provincie gestart met de opmaak van een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan BEK Assenede-Zelzate voor de zone net ten noorden van de E34. Bijgevolg kan geconcludeerd worden dat de gekozen locatie voldoet aan de omzendbrief. Ook het college van Burgemeester en Schepenen bevestigt dit standpunt in het door hen uitgebrachte advies, in kader van de milieuvergunningsaanvraag, waarin men vermeldt dat de locatiekeuze past binnen de gewenste ruimtelijke structuur van de omgeving.
- Hygiënisch ruimtegebruik : betere inplanting in Gents Havengebied gezien daar reeds storende elementen aanwezig zijn
De voorziene locatie is gelegen binnen zoekzone Gentse Kanaalzone die door de provincie geselecteerd werd inzake het planningsproces voor windturbines. Bovendien wordt de onmiddellijke omgeving reeds verstoord door de aanwezige E34 en de KMO-zone ten noorden van de E34. Ook de R4 heeft een verstorende factor op het landschap. Er kan vastgesteld worden dat de omgeving intens geïndustrialiseerd is, wat in de toekomst zelfs nog zal versterken door de verwezenlijking van het bijzonder economisch knooppunt.
- Waardevermindering van de eigendom
Dit is geen stedenbouwkundig relevant bezwaar, bijgevolg is dit bezwaar ongegrond.
- Bezwaarindiener stelt dat hij zijn terrein niet efficiënt meer zal kunnen bewerken en veel ruimte verliest, wat nefast is voor zijn inkomsten
Op bewust perceel zal winturbine 2 worden ingeplant. Voorafgaand aan het hoger vermelde bezwaarschrift werden de aanvragers reeds gecontacteerd door de bezwaarindiener. Naar aanleiding van dit overleg werd het aan te leggen werkvlak bij windturbine 2 en de breedte van de toegangsweg aangepast.
- Asociaal karakter van een windturbineproject : fikse vergoedingen voor de grondeigenaars maar alle hinder voor de omwonenden
Dit bezwaar heeft geen stedenbouwkundige relevantie, bijgevolg is dit ongegrond.
- Vraag tot meetcampagne achtergrondgeluid
De noodzakelijkheid van het uitvoeren van een meetcampagne achtergrondgeluid dient te worden afgewogen binnen het milieuaanvraagdossier. Dit is immers van milieu-technische en niet van stedenbouwkundige aard.
Zie lokalisatienota : deel 'Geluid', waarin duidelijk wordt omschreven welke metingen er in het kader van voorliggende aanvraag werden uitgevoerd.

Uit de beoordeling volgt dat de ingediende bezwaren ontvankelijk en grotendeels ongegrond zijn; aan de deels gegronde bezwaren (geluid, slagschaduw, risico veiligheid) kan tegemoet gekomen worden door het opleggen van passende voorwaarden.

HISTORIEK

(...)

BESCHRIJVING VAN DE OMGEVING EN DE AANVRAAG

De windturbines hebben een maximale tiphoogte van 180m en een rotordiameter van maximaal 114m, met een maximaal vermogen van 3500 kW per turbine.

Type traag draaiende turbines, standaard voorzien van een anti-reflectiecoating om lichtschittering zoveel mogelijk te vermijden.

De windturbines zullen parallel aan de gewestweg E34/N49 worden ingeplant, in de nabijheid van de bedrijventerreinen Akmo en Rieme Noord (in ontwikkeling). De locatie valt binnen de zoekzone Gentse Kanaalzone.

De aanvraag voorziet eveneens in het bouwen van bijhorende elektriciteitscabines, inbuizen van grachten en waterlopen, het aanleggen van infiltratiegrachten en bijhorend kabeltracé. De 4 op te richten middenspanningscabines hebben afmetingen van 8,00 m bij 3,30 m en een hoogte van 3,54 m. Voor het aanleggen van de toegangswegen zullen op een beperkt aantal plaatsen de bestaande grachten en waterlopen ingebuisd moeten worden. Deze werken zijn nodig om een voldoende brede en stabiliteitstechnisch verantwoorde doorgang voor de noodzakelijke transporten te kunnen realiseren. De locaties van de in te buizen grachten en waterlopen zijn aangeduid op de bijgevoegde plannen.

WATERTOETS

(...)

MER- paragraaf

Het voorgelegde project valt onder het toepassingsgebied van bijlage III van het project-MER-besluit (Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage).

De aanvraag bevat een m.e.r.-screeningsnota en werd getoetst aan de criteria, zoals opgenomen in bijlage II bij het DABM. Uit die toetsing blijkt dat er geen aanzienlijke milieueffecten of aanzienlijke cumulatieve milieueffecten verwacht moeten worden in het licht van de concrete kenmerken van het project, de concrete plaatselijke omstandigheden en de concrete kenmerken van zijn potentiële effecten. Er moet bijgevolg geen project-MER worden opgemaakt.

Wat de concrete kenmerken van het project betreft, is vast te stellen dat het project bestaat uit 3 windturbines met aanhorigheden met een maximale tiphoogte van 180 meter en een maximale wiekdiameter van 114 meter. De turbines worden ruimtelijk geconcentreerd aan de rand van het Zeehavengebied Gent, in de nabijheid van de bedrijventerreinen Akmo en Rieme Noord en parallel aan de gewestweg E34/N49.

Het inplanten van de 3 windturbines in het agrarisch gebied heeft geen noemenswaardige invloed op de land- en tuinbouw. Het agrarisch gebruik van de landbouwgronden zal door de geplande turbines nauwelijks beperkt worden, gelet op de beperkte grondinname en de inplanting t.o.v. de gebruikspcelen.

De cumulatieve effecten van het project en andere windturbineprojecten in de omgeving zijn niet aanzienlijk, vermits aan alle Vlaamse-normen kan worden voldaan mits de nodige maatregelen worden genomen (waartoe de aanvragers zich verbinden). Ter zake werd door de aanvrager het studierapport van 22/07/2014 bezorgd, dat deel uitmaakte van de milieuvergunningaanvraag (zie bijlage).

Het gebruik van natuurlijke hulpbronnen (wind) wordt als positief beschouwd. De productie van afvalstoffen is uiterst beperkt en de hinder ten gevolge van het project wordt als niet-significant beschouwd aangezien aan alle toepasselijke normen kan worden voldaan.

Het risico op ongevallen is niet significant. Er werd een veiligheidsnota opgemaakt. Uit de risicoafstanden en de voorziene locatie van de geplande windturbines kan besloten worden dat de meeste weerhouden schadereceptoren niet gelegen zijn binnen de respectievelijke risicoafstand. Met betrekking tot de ondergrondse leidingen kan besloten worden dat er een ondergrondse leiding van Air Products gesitueerd is binnen de bijhorende risicoafstand van windturbine WT3. Bijgevolg werden de risicoberekeningen uitgevoerd om na te gaan of de risico's aangaande de ondergrondse leidingen aanvaardbaar worden geacht of niet. De bijdrage van het falen van de beschouwde windturbine WT3 aan de faalfrequentie van de ondergrondse leiding bedraagt steeds minder dan 10 % (en maximum 6,83 %), zodat het risico op domino-effecten tengevolge van de inplanting van de windturbines aanvaardbaar kan worden geacht. Bovendien worden de turbines uitgerust met een remsysteem, een bliksembeveiligingssysteem, een ijsdetectiesysteem en een onlinecontrolesysteem.

Wat de locatie van het project betreft, is vast te stellen dat de omvang van het project de structuur van het bestaande gebied niet aantast. De windturbines worden ingeplant in een agrarisch gebied dat reeds doorsneden wordt door de E34. De afstand ten opzichte van de dichtstbijgelegen woonzones en (economische) infrastructuur is voldoende groot. Ook de afstand ten opzichte van voorname gebieden en trekroutes voor vogels en vleermuizen is voldoende ruim.

Tevens is het project gelegen op voldoende ruime afstand van beschermde monumenten, dorps-, en stadsgezichten en landschappen, relict en relictlandschappen opdat de impact ten opzichte van deze elementen niet aanzienlijk is. Enkel het beschermd monument "Rijschootstraat: vml. Goed ter Looveren is gelegen op een afstand van 480 m van windturbine WT3. De impact op dit monument wordt echter als niet aanzienlijk beschouwd, rekening houdend met de ruime afstand tot de turbine en rekening houdend met de ligging van het bedoelde monument in een reeds sterk geïndustrialiseerd landschap.

Wat de kenmerken van de potentiële milieueffecten betreft, is vast te stellen dat de geluids- en slagschaduwnormen van Vlarem II kunnen worden gerespecteerd, ook indien rekening wordt gehouden met mogelijke cumulatieve effecten, indien de nodige maatregelen worden genomen (die als vergunningsvoorwaarde worden opgelegd). Deze effecten zijn bijgevolg niet aanzienlijk, rekening houdend met het bereik, de orde van grootte, de duur en de frequentie ervan.

Door de ruimtelijke concentratie ontstaat geen nieuwe versnippering van het landschap, zodat er op dit punt geen onomkeerbare effecten zijn. Bovendien zijn de windturbines niet gelegen in overstromingsgevoelig gebied en worden de verhardingen voorzien in waterdoorlatende materialen. Tevens wordt rond de funderingen van de turbines een drainagekoffer voorzien om het regenwater op te vangen en te bufferen totdat het kan infiltreren. Ook de overige potentiële effecten op mens, natuur en onroerend erfgoed zijn als niet aanzienlijk te beschouwen.

Tot slot kan ook verwezen worden naar de elementen ter weerlegging van de bezwaren en de elementen ter beoordeling van de goede ruimtelijke ordening, waaruit eveneens blijkt dat het project geen aanzienlijke milieueffecten heeft en evenmin aanzienlijke cumulatieve milieueffecten.

Vermits uit de beoordeling van het beoogde project duidelijk blijkt dat het niet zal leiden tot aanzienlijke milieueffecten (evenmin tot aanzienlijke cumulatieve milieueffecten ingevolge bestaande projecten) en de opmaak van een project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten, kan besloten worden dat de opmaak van een project-MER niet vereist is.

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

Deze beoordeling – als uitvoering van art. 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en met oog voor de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen - houdt rekening met de criteria als uitvoering van art. 4.3.1. van de codex.

De aanvraag betreft de bouw van 3 windturbines en hun aanhorigheden langsheen de E34/N49 in Assenede.

De aanvraag is gelegen in agrarisch gebied. Windturbines kunnen niet beschouwd worden als landbouw in de ruime zin. Bijgevolg is de aanvraag in strijd met de gebiedsbestemming.

Conform de bepalingen van artikel 4.4.9. VCRO kan het vergunningverlenende bestuursorgaan bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning in een gebied dat sorteert onder de voorschriften van het gewestplan afwijken van de bestemmingsvoorschriften, indien het aangevraagde kan worden vergund op grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen, vermeld in de bijlage bij het Besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen. Overwegende dat de vergelijkbare categorie van gebiedsaanduiding agrarisch gebied "landbouw" is, is het mogelijk om windturbines en windturbineparken, alsook andere installaties voor de productie van (hernieuwbare) energie of energierecuperatie aan te brengen.

Artikel 4.4.9 is uiteraard geen vrijgeleide om windturbines zonder verdere beoordeling te vergunnen in agrarisch gebied. De beoordeling van de goede ruimtelijke ordening is een cruciale randvoorwaarde. Het toetsingskader voor windturbines wordt vorm gegeven in de omzendbrief RO/2014/02 "Afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines" van 25/04/2014 (voorafgegaan door de omzendbrief EME/2006/01-RO/2006/02 "Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines"). De ruimtelijke en landschappelijke aspecten uit dit afwegingskader geven duidelijk aan dat windturbines prioritair worden ingeplant in industriegebieden en havengebieden, bij kernen of aansluitend bij lijninfrastructuren die een zekere landschappelijke impact vertonen (zoals autosnelwegen).

In huidige aanvraag zijn de 3 windmolens gekoppeld aan de E34/N49 (afstand ca. 200m van de wegrand) en sluiten zij aan bij de lijnopstelling van de 6 reeds eerder vergunde windturbines op ca. 1600m ten westen van het gevraagde project (zie historiek).

De N49/E34 is een grootschalige lijninfrastructuur die op deze locatie een quasi autosnelweg is met 2 x 2 rijstroken met pechstrook, gescheiden door een middenberm met verlichtingspalen en met (vanaf het kruispunt met de Stoepestraat naar het westen) evenwijdig lopende op korte afstand aan beide zijden gelegen lokale wegen. Deze lijninfrastructuur is beperkt verhoogd ingeplant t.o.v. het bestaande maaiveld en zal tevens bij uitbreiding naar het statuut van autosnelweg (waarbij op heden al werk wordt gemaakt van het uitschakelen van kruispunten en het vervangen ervan door bruggen), een nog grotere ruimtelijk-landschappelijke en visuele impact op het landschap hebben. Zeer

concreet kan gesteld worden dat de gelijkgrondse kruising ter hoogte van de Stoepestraat op korte termijn zal vervangen worden door een overbrugging van de N49/E34 (zie ook het advies van het Agentschap Wegen en Verkeer m.b.t. voorliggende aanvraag). De N49/E34 is een opvallende baan die een breedte heeft van 30m (analoog als de breedte van de E40), en met de lokale wegenis erbij een totale breedte heeft van 55m.

Overigens wordt de omgeving net ten oosten van het project gekenmerkt door de harde infrastructuur van het klaverblad E34/R4, met ten noorden een woonkern van Zelzate en ten zuiden de 'monumentale' gipsberg die het gebied domineert. Ten noorden van windturbine 3 bevindt zich een KMO-zone die op korte termijn nog verder uitgebreid zal worden.

Bijgevolg kan op deze locatie niet gesproken worden van een onaangestaste open ruimte. De N49/E34 heeft op deze locatie dezelfde ruimtelijke impact als in Eeklo en Maldegem, waar reeds diverse windturbines, gebundeld aan deze weg, gebouwd werden.

Het gewestelijk deel van het project, gelegen in het Meetjesland, wordt gekenmerkt door vlak landbouwland met weinig uitgesproken microreliëf, nauwelijks onderbroken door aaneengesloten bossen of andere groenstructuren en afwisselend verre en soms weidse uitzichten. Het feit dat het Meetjesland vandaag zeer open is, is te wijten aan de landschappelijke structuur die wordt gekenmerkt door voornamelijk akker- en weilanden en het feit dat de landschapselementen die aanwezig zijn weinig belemmering vormen voor de zichtbaarheid van de N49.

De N49 vormt als het ware de visuele scheiding tussen de hoger gelegen dekzandrug (in het zuiden) en het polderlandschap (in het noorden).

De expresweg vormt ook een fysieke scheiding door zijn hoger gelegen positie ten aanzien van het maaiveld. Het profiel van de expresweg is gelegen op een berm van 1,5m tot 1,75m boven het oorspronkelijke maaiveld, en vormt hierdoor een duidelijke lijn in het landschap. Bovendien wordt de N49, door de immer aanwezige verlichtingspalen, de intensiteit van het (vracht) verkeer, de betonnen stootbanden en het grazige talud gemiddeld van op grote afstand waargenomen in het open landschap. De N49 heeft op heden een duidelijke visuele rol in het landschap, er kan bijgevolg niet gesteld worden dat dit een onopvallende weg is in een klein agrarisch landschap.

Er kan dan ook besloten worden dat de inplanting van windturbines, nauw aansluitend bij de E34/N49 te Assenede, geen significant negatieve impact teweeg brengt op het betrokken landschap; dit geldt des te meer nu het project aansluit op een opstelling van 6 windturbines meer naar het westen, eveneens op het grondgebied van Assenede.

De keuze van een windturbintype kan een invloed hebben op de beleving in het landschap. Voor betreffend project werd gekozen voor het traag draaiende type. Een laag toerental wordt als statiger en minder storend ervaren dan een hoog toerental. De standaardkleur van de turbines is lichtgrijs. Tevens zullen de windturbines voorzien zijn van een anti-reflectiecoating, wat de kans op flickering of lichtschittering klein tot onbestaande maakt.

De oprichting van 3 windturbines wordt aanzien als cluster (lijnopstelling langs E34/N49). Langs de E34/N49 werden reeds eerder ten westen van de geplande windturbines, 6 windturbines vergund op 31/07/2013. Voorliggend project zal samen met deze 6 vergunde windturbines een verdere lijnvormige opstelling vormen. Tevens worden ze ruimtelijk geconcentreerd aan de rand van het Zeehavengebied Gent.

De projectlocaties worden aanzien als zijnde gekoppeld aan deze site en aan een bestaande lijninfrastructuur en zorgen niet voor een verdere aantasting van de open ruimte

in het buitengebied. Ze zijn niet gelegen in een agrarisch landschappelijk waardevol gebied of in een gebied met specifieke landschapswaarden op Vlaams niveau. Voorliggend project kan beschouwd worden als een logische verdere invulling langs de E34/N49, rekening houdend met het klaverblad en de bebouwing in de omgeving.

De windturbines staan op voldoende afstand van de belangrijke nabijgelegen natuurgebieden. Het dichtstbij gelegen natuurreserveaat is het erkend natuurreserveaat 'Meetjeslandse Krekengebied' op circa 4,55 km ten noorden van de inplantingsplaats. Het projectgebied en zijn directe omgeving zijn eerder van beperkt belang voor vogels en vleermuizen.

Een windturbine neemt relatief weinig oppervlakte in. De cirkelvormige fundering vereist ongeveer 255 m². Tevens wordt een elektriciteitscabine voorzien. De kabels voor de aansluiting van de windturbines op het elektriciteitsnet lopen uitsluitend ondergronds, en zoveel mogelijk onder de bestaande of nog aan te leggen verharding tot aan de perceelsgrens. Hiervoor is er dus weinig of geen extra ruimtegebruik noodzakelijk.

In de nabijheid van de windturbines is geen ankerplaats, beschermd landschap of beschermd dorps- of stadsgezicht gelegen. Enkel het beschermd monument 'Rijschootstraat : vml. Goed Ter Looveren met walgrachten en dreven in de onmiddellijke omgeving' ligt op 480 m van windturbine 3. Dit monument ligt evenwel nabij een sterk geïndustrialiseerd landschap (grenzend aan de autosnelwegen E34/N49 en R4, ten zuiden van het bedrijventerrein Akmo, ten westen van het in ontwikkeling zijnde bedrijventerrein Rieme Noord met bijhorende windturbines) en op ruime afstand van het project, zodat het project geen betekenisvolle impact zal hebben op dit monument.

Er zijn geen woningen van derden gelegen op minder dan 250 m van de turbines.

De windturbines respecteren mits eventuele reducties de geluids- en slagschaduwnormen voor alle woonzones en individuele woningen, zoals vooropgesteld door de Vlarem-regelgeving. De ontwikkelaar dient de nodige maatregelen te treffen, zodat het project ten allen tijde voldoet aan deze sectorale normen. Dit wordt opgelegd als vergunningsvoorwaarde.

Uit de nota van 22 juli 2014, die werd opgemaakt door de aanvrager in het kader van de aanvraag tot milieuvergunning, blijkt dat ook indien rekening wordt gehouden met de cumulatieve effecten van het ondertussen reeds gerealiseerde project van Aspiravi en het beoogde project van Storm en Eneco, aan de geluidsnormen en de slagschaduwnormen van Vlarem II kan worden voldaan mits de nodige reducties worden toegepast. Deze nota van 22 juli 2014 werd op 15/06/2016 door de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar per mail ontvangen (zie CD-rom in bijlage).

Naar aanleiding van het voorwaardelijk gunstig advies van het Agentschap Wegen en Verkeer werd een aangepast plan opgemaakt. Op dit plan nr. B1, gedateerd maart 2014, wordt de toegangsweg naar windturbine 3 aangepast in functie van de realisatie van de geplande brug over de expresweg ter hoogte van het kruispunt Stoepestraat. Het initiële plan werd slechts zeer licht gewijzigd: de geplande toegangsweg werd zodanig verlegd dat :

- 1. de gracht die oorspronkelijk een tijdelijke inbuizing met diameter 400 en over een lengte van circa 21 m kreeg, nu via een tijdelijke betonbuis met diameter 400 over een lengte van 13 m zal ingebuisd worden.*
- 2. De waterloop die eerst tijdelijk werd ingebuisd met een diameter van 1000, over een lengte van circa 10 m, zal nu worden ingebuisd in een betonbuis met diameter 400 over een lengte van 34 m.*

Dit plan voldoet dus duidelijk aan de bepalingen van art. 4.3.1., §1, 2° en 3° lid van de VCRO dat stelt dat de ter beoordeling voorgelegde plannen beperkt kunnen worden aangepast op voorwaarde dat de wijziging geen afbreuk doet aan de bescherming van de mens of het milieu, tegemoet komt aan een bezwaar of advies of betrekking heeft op kennelijk toekomstige zaken en kennelijk geen schending inhoudt van de rechten van derden.

Het project is bijgevolg functioneel inpasbaar en is, rekening houdend met de relevante aspecten van artikel 4.3.1 VCRO, waaronder de schaal, het ruimtegebruik, de visueel-vormelijke elementen, cultuurhistorische aspecten, hinderaspecten, gezondheid en veiligheid, verenigbaar met de goede ruimtelijke ordening.

Het geplande windturbinepark brengt door zijn beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming van het gebied niet in het gedrang.

Op basis van de voorgaande overwegingen kan gesteld worden dat de voorwaarden vervuld zijn om toepassing te kunnen maken van voormeld artikel 4.4.9. VCRO.

ALGEMENE CONCLUSIE

De aanvraag voor de oprichting van 3 windturbines met bijhorende elektriciteitscabines en ontsluitingswegen is voor vergunning vatbaar mits het naleven van de hierna vermelde voorwaarden.

BIJGEVOLG WORDT OP 18-07-2016 HET VOLGENDE BESLIST:

De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar geeft de vergunning af aan de aanvrager, die ertoe verplicht is

1°...

2° De plannen zoals geïmplementeerd bij de beslissing van 10/04/2014 blijven onverminderd van toepassing; *het aangepast plan in bijlage: plan nr. B1, gedateerd maart 2014, m.b.t. de toegangsweg naar de WT3 is te volgen;*

3° de volgende voorwaarden na te leven (zie bijlagen):

- *De voorwaarden vervat in het advies van de Deputatie van de Provincie Oost-Vlaanderen (Directie Leefmilieu, Dienst Integraal Waterbeleid) van 19/12/2013,*
- *De voorwaarden vervat in het advies van het agentschap Wegen en Verkeer – District Eeklo,*
- *De voorwaarden vervat in het advies van de Zwarte Sluispolder van 24/12/2013*
- *De voorwaarden vervat in het advies van het Agentschap Onroerend Erfgoed van 19/12/2013,*
- *De voorwaarden vervat in het advies van het Directoraat-Generaal Luchtvaart van 08/01/2014,*
- *De voorwaarden vervat in het advies van de Afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling Oost-Vlaanderen van 06/01/2014, behalve wat de voorwaarde omtrent de gevraagde beperking voor de breedte van de toegangsweg tot maximaal 4m betreft,*
- *De voorwaarden vervat in het advies van Fluxys NV van 12/12/2013,*
- *De nodige maatregelen dienen genomen te worden, zodat in alle omstandigheden wordt voldaan aan de toepasselijke Vlaamse normen onder meer met betrekking tot het geluid en slagschaduw*

Het besluit van de deputatie van 19/12/2013 geldt tevens als machtiging voor het uitvoeren van werken

aan de waterloop :

- het overwelfen van de waterloop over max. 7 m;*
- het realiseren van een tijdelijke overwelfing over 10 m;*
- het kruisen van de waterloop met een kabel;*

mits naleving van de voorwaarden die vermeld zijn in art.1 van dit besluit.

Door de Zwarte Sluispolder werd op 28/03/2014 een machtiging onder opschortende voorwaarden verleend voor het tijdelijk aanbrengen van een overwelfing over een lengte van 34 strekkende meter, (diameter 100 cm) in de bedding van deze waterloop nr. 8.210-2° categorie, tussen de percelen grond ten kadaster bekend : gemeente Assenede, 1° afdeling (Assenede) sectie D, nrs.1208c en 1209d gelegen aan de Stoepestraat te 9960 Assenede, met oog op de realisatie van een toegangsweg naar de geplande windturbine WT3 (zie bijlage).

...

Dit is de bestreden beslissing.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

A. Ontvankelijkheid wat betreft de tijdigheid van het beroep

Uit de gegevens van het dossier blijkt dat het beroep tijdig is ingesteld. Er worden geen excepties aangevoerd.

B. Ontvankelijkheid wat betreft het belang van de verzoekende partijen

Standpunt van de partijen

De verzoekende partijen stellen dat zij door de bestreden beslissing rechtstreekse en onrechtstreekse hinder en nadelen zullen ondervinden, dat de inplantingsplaats van de dichtstbijzijnde windturbine wordt voorzien op een afstand van minder dan 200 meter van de perceelsgrens van het onroerend goed van de verzoekende partijen en dat ook de andere twee windmolens rechtstreeks en duidelijk zichtbaar zijn vanuit de woning en tuin van de verzoekende partijen. Ze voeren onder meer aan dat zij zullen moeten opkijken tegen een windturbine die een max. tiphoogte van 180 m en een rotordiameter van max. 114 m heeft, wat een enorme visuele hinder genereert.

De tussenkomende partijen betwisten het belang van de verzoekende partijen. Voor wat betreft de aangevoerde visuele hinder stellen zij dat de verzoekende partijen nalaten dit te concretiseren.

Beoordeling door de Raad

1.

Artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO bepaalt dat bij de Raad een beroep kan worden ingesteld door elke natuurlijke persoon of rechtspersoon, die rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kan ondervinden door de bestreden vergunningsbeslissing.

Het volstaat dat een verzoeker aannemelijk maakt dat het risico bestaat op het ondervinden van rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen door de bestreden vergunningsbeslissing.

2.

Uit de feitenuiteenzetting blijkt dat de bestreden beslissing een herstelbeslissing betreft na een vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 10 april 2014 bij arrest nr. RvVb/A/1516/0803 van 15 maart 2016. Het belang van de verzoekende partijen werd in dit arrest als volgt beoordeeld:

“Het kan nauwelijks ontkend worden dat het inplanten van windturbines, die volgens de beschrijving in de bestreden beslissing een maximale tiphoogte hebben van 180 meter en een rotordiameter van maximaal 114 meter, visueel dominerend is in de omgeving. Dit is des te meer het geval indien de inplanting gebeurt in een vrij open agrarische omgeving. Het gegeven dat in de omgeving ook een autosnelweg is gelegen, doet aan het voorgaande geen afbreuk.

Het betoog van de verzoekende partijen dat de bestreden beslissing visueel nadelig is, overtuigt. Ze tonen op een voldoende concrete wijze aan dat hun woon- en leefomgeving zich situeert binnen de omgeving die visuele hinder kan ondervinden door het bestreden project.”

Er zijn geen redenen om anders te oordelen.

3.

De exceptie van de tussenkommende partijen wordt verworpen.

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

In dit middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van de artikelen 4.7.26, §4, 1°, 4.7.26 en 4.7.26/1 VCRO, van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, van artikel 2, eerste lid van de Richtlijn 85/337/EG van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (thans artikel 2, eerste lid van de Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten), van de artikelen 4.3.1 en 4.3.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, van artikel 2 van het besluit van de Vlaamse regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectenrapportage en van de materiële motiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

1.

De verzoekende partijen stellen dat er voor het aangevraagde geen project-MER werd opgemaakt en evenmin een ontheffing op de MER-plicht werd bekomen, maar dat de aanvraag vergezeld ging van een MER-screeningsnota waarin wordt verwezen naar de bij de aanvraag gevoegde lokalisatienota.

Ze voeren aan dat de MER-toets die de verwerende partij overeenkomstig artikel 4.7.26/1, §2 VCRO diende uit te voeren niet afdoende of voldoende is. De verwerende partij diende de aanvraag te toetsen aan de criteria van bijlage II bij het DABM, waaronder de cumulatie met andere projecten.

De beoordeling door de verwerende partij in de bestreden beslissing op dat punt is niet afdoende. Vooreerst kan de bestreden beslissing geenszins verwijzen naar het al of niet voldaan zijn van de VLAREM-normen in het kader van de uit te voeren MER-toets, want daarmee verwijst de verwerende partij in de bestreden beslissing naar milieuhygiënische aspecten die niet kunnen worden aangewend ter uitvoering van de MER-toets, aangezien de MER-regelgeving een verderstreckende beoordeling vereist dan een milieuhygiënische of planologische toets in het kader van een milieuvergunningsaanvraag en gezien die beoordeling moet nagaan of het voorgenomen project aanzienlijke milieueffecten kan hebben. Bovendien blijkt uit de passus inzake de cumulatieve effecten geenszins welke “andere windturbineprojecten in de omgeving” betrokken zouden zijn bij een gebeurlijk onderzoek. Maar bovendien betreft de hele passus door de verwerende partij inzake de cumulatieve effecten niets meer dan een loutere stijlformule die voor eender welke vergunningsbeslissing voor windturbines kan worden aangewend, zodat er dient vastgesteld te worden dat de verwerende partij heeft nagelaten een eigen en afdoende beoordeling uit te voeren van het project in het licht van de cumulatieve effecten met de aanwezige andere projecten. Dat de bestreden beslissing daarbij oordeelt dat er geen cumulatieve effecten zouden zijn indien de nodige maatregelen genomen worden “waartoe de aanvragers zich verbinden”, benadrukt des te meer het niet-afdoende karakter van de MER-toets in de bestreden beslissing voor wat de cumulatieve effecten betreft. Het al of niet blijken van aanzienlijke cumulatieve effecten dient daarbij het gevolg te zijn van een onderzoek door de verwerende partij, maar kan absoluut niet, zoals *in casu* het geval is, afhankelijk worden gesteld van gedragingen van de aanvrager.

De verzoekende partijen voeren ook aan dat de bestreden beslissing voor wat de cumulatieve effecten betreft verwijst naar een door de vergunningsaanvrager bezorgd studierapport van 22 juli 2014, dat deel uitmaakte van een milieuvergunningsaanvraag. Nog los van het gegeven dat een stedenbouwkundige vergunningsbeslissing hier meent te kunnen volstaan met de verwijzing naar een bijlage bij een milieuvergunningsaanvraagdossier, kan niet anders dan vastgesteld worden dat de verwerende partij daarmee de regels van het openbaar onderzoek schendt. De bestreden beslissing is in strijd met artikel 4.7.26, § 4, 1° VCRO, aangezien de bestreden beslissing zich heeft gesteund op een niet openbaar gemaakt document dat zelfs geen deel uitmaakte van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag, maar gevoegd werd bij een milieuvergunningsaanvraag, en bovendien dateert van na het gehouden openbaar onderzoek.

Verder bekritiseren de verzoekende partijen de verwijzing door de verwerende partij onder de titel van de MER-toets in de bestreden beslissing “naar de elementen ter weerlegging van de bezwaren en de elementen ter beoordeling van de goede ruimtelijke ordening, waaruit eveneens blijkt dat het project geen aanzienlijke milieueffecten heeft en evenmin aanzienlijke cumulatieve milieueffecten”, vermits die beoordelingen een geheel andere finaliteit hebben dan de beoordeling in het licht van de MER-toets. Bovendien is die verwijzing niet eens dienstig voor wat betreft de mogelijke aanzienlijke cumulatieve effecten, vermits de bestreden beslissing bij de toets aan de goede ruimtelijke ordening niets aanvullend stelt dan wat reeds werd gesteld onder de titel van de MER-toets.

Tot slot achten de verzoekende partij het criterium “het bereik van het effect (geografische zone en omvang van de getroffen bevolking)” niet afdoende onderzocht omdat de verwerende partij op dat punt niet verder komt dan het poneren van een voldoende afstand tussen de dichtstbijzijnde woonzone en het aangevraagde project.

2.

De verwerende partij repliceert dat artikel 4.7.26/1, §2 VCRO niet vereist dat de verwerende partij zelf punt na punt de criteria uit de bijlage II bij het DABM dient te toetsen. Er kan niet ernstig worden betwist dat de verwerende partij de project-MER-screeningsnota en de daarin als basis te hanteren criteria van bijlage II DABM uitvoerig en afdoende heeft onderzocht en beoordeeld en zodoende

tot het besluit is gekomen dat op een voldoende wijze wordt aangetoond dat de milieueffecten van het voorgenomen project niet van die aard zijn dat zij als aanzienlijk beschouwd moeten worden en dat de opmaak van een project-MER niet nodig was. Voor wat betreft de cumulatie met andere projecten stelt de verwerende partij dat een loutere verwijzing naar de VLAREM-normen niet tot de vernietiging van de bestreden beslissing kan leiden. Er wordt geenszins enkel of uitsluitend naar deze normen verwezen. Het feit dat aan de VLAREM-normen kan worden voldaan, heeft uiteraard wel een effect op de impact van alle effecten. De verwerende partij verwijst ook naar een studierapport dat werd ingediend in het kader van de milieuvergunningsaanvraag en als bijlage bij de bestreden beslissing wordt gevoegd. Bovendien wordt er in de MER-paragraaf van de bestreden beslissing, naast een uitgebreide motivering van de MER-screening, uitdrukkelijk verwezen naar de elementen ter beoordeling van de goede ruimtelijke ordening om aan te tonen dat het project geen aanzienlijke milieueffecten heeft. Verder wordt bij de bespreking van de adviezen op pagina 6 van de bestreden beslissing met betrekking tot de oostelijk georiënteerde windturbine van EDF in de nabije zone Rieme-Noord door de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar ook standpunt ingenomen. De verwerende partij is op basis van het onderzoek naar cumulatieve effecten van de aanvrager in de lokalisatienota en de studie van 2014 enerzijds en op basis van haar eigen onderzoek naar cumulatieve effecten met een verwijzing naar gerelateerde aspecten bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening anderzijds, tot het besluit gekomen dat er geen aanzienlijke cumulatieve effecten te verwachten zijn, zoals dit ook wordt uiteen gezet in de MER-toets. Dat de aanvragers er zich toe verbinden de nodige maatregelen te nemen om te voldoen aan de VLAREM-normen opdat er zich geen cumulatieve effecten zouden voordoen, toont juist aan dat er een diepgaand onderzoek naar eventuele bestaande en toekomstige cumulatieve effecten werd gevoerd.

De verwerende partij betwist niet dat dat het studierapport van 22 juli 2014 geen deel uitmaakte van het aanvraagdossier, aangezien het werd opgemaakt naar aanleiding van de milieuvergunningsaanvraag en aan de verwerende partij werd overgemaakt op 15 juni 2016, na het vernietigingsarrest. De verzoekende partijen stellen echter ten onrechte dat een vergunningsbeslissing enkel met de elementen in het aanvraagdossier kan rekening houden, zoals het openbaar wordt gemaakt. Niets verbiedt de vergunningverlenende overheid om rekening te houden met later ingediende bijkomende stukken om de aanvraag bijkomend te staven of bezwaren te weerleggen die tijdens het openbaar onderzoek zijn aangebracht op voorwaarde dat de aanvraag hierdoor niet essentieel wordt gewijzigd. Door het bijgebrachte studierapport heeft de verwerende partij geenszins de aanvraag of het voorwerp ervan gewijzigd. Zij heeft naar aanleiding van het vernietigingsarrest van uw Raad enkel de beslissing op het vlak van de cumulatieve effecten bijkomend willen staven. De verwerende partij kon in haar beoordeling dan ook rekening houden met de bijgebrachte studie, ook al was die voor de verzoekende partijen niet gekend, zonder daarbij de regels van het openbaar onderzoek uit te hollen.

De verwerende partij stelt verder dat de verwijzing naar de weerlegging van de bezwaren en de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening in het geheel van de MER-paragraaf vooral een bijkomende passus is en dat de motieven in een stedenbouwkundige vergunning in hun geheel moeten worden begrepen.

Voor wat betreft 'de omvang van de getroffen bevolking' door het project dient ook hier rekening te worden gehouden met de motivering bij de weerlegging van de bezwaren én de motivering bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening, zoals hier expliciet wordt naar verwezen in de MER-toets.

3.

De tussenkomenende partijen stellen dat de verzoekende partijen niet ernstig kunnen voorhouden dat de zeer uitgebreide motivering met betrekking tot de MER-screeningsnota onvoldoende zou

zijn of dat de verwerende partij geen eigen beoordeling zou gemaakt hebben en dat zij voorbij gaan aan het geheel van de beoordeling van de MER-screeningsnota in de bestreden beslissing. Uit het onderzoek van het geheel van de motieven m.b.t. de criteria van bijlage II DABM blijkt dat de opmaak van een project-MER niet vereist is. Ze verwijzen naar de overwegingen in de bestreden beslissing onder de MER-toets en onder de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening die specifiek betrekking hebben op de cumulatieve effecten van het project met andere windturbineprojecten in de omgeving. Uit de argumentatie van de verzoekende partijen blijkt dat zij uit de bestreden beslissing wel degelijk kunnen opmaken dat het windturbineproject van Aspiravi wordt bedoeld. Bovendien heeft het studierapport van 22 juli 2014 specifiek betrekking op de cumulatieve effecten van het project van Aspiravi en het project van de tussenkomende partijen. De verzoekende partijen tonen niet aan dat “de hele regio langsheen de N49 in het meetjesland het voorwerp zou uitmaken van tal van stedenbouwkundige vergunningsaanvragen”. Ook de bewering van de verzoekende partijen dat de verwijzing in de bestreden beslissing naar de milieuhygiënische aspecten niet zouden kunnen worden aangewend ter uitvoering van de MER-toets is niet correct. Immers heeft de MER-screeningsnota tot doel na te gaan of het project aanzienlijke effecten met zich zou meebrengen. Naar aanleiding van de verwezenlijking van het Aspiravi-project met 6 windturbines werden op vraag van het departement LNE de cumulatieve geluids- en slagschaduweffecten van het project van Aspiravi en van de tussenkomende partijen onderzocht. Deze effecten worden besproken in een nota van Grontmij van 22 juli 2014 en uit deze nota blijkt dat er geen cumulatieve effecten zijn.

De verzoekende partijen menen ten onrechte dat de vergunningverlenende overheid geen rekening zou mogen houden met informatie die na het openbaar onderzoek werd aangereikt. De toevoeging van een louter bevestigend document waaruit blijkt dat er geen aanzienlijke milieueffecten zijn, heeft de bezwaarmogelijkheid in hoofde van de verzoekende partijen geenszins onmogelijk gemaakt. Een aanvullende nota die geen wijziging van de plannen bevat, maar enkel de algemene doelstellingen van een gemeente schetst en de visie aangaande het project herhaalt, betreft geen essentiële wijziging. Bovendien is te benadrukken dat de bouwplannen en het project van de tussenkomende partijen niet worden gewijzigd. Bijgevolg is er geen sprake van een substantiële wijziging of aanvulling van de vergunningsaanvraag en moest er evenmin een nieuw openbaar onderzoek worden georganiseerd. Er is geen sprake van nieuwe elementen en de bijkomende nota van 22 juli 2014 wijzigt niets aan het project waarvoor een vergunning werd aangevraagd.

De tussenkomende partijen merken bovendien nog op dat het verzoek tot vernietiging geen concrete argumenten of bezwaren bevat die betrekking hebben op de bijkomende nota van 22 juli 2014. De verzoekende partijen hebben aldus geen belang bij hun kritiek, aangezien zij de inhoud van de nota van 22 juli 2014 in hun verzoekschrift niet betwisten. In ondergeschikte orde verzoeken de tussenkomende partijen om de verwerende partij overeenkomstig artikel 34 van het DBRC-decreet de mogelijkheid te bieden om met een herstelbeslissing de eventuele onwettigheid in de bestreden beslissing (quod non) te herstellen (zgn. bestuurlijke lus).

Met betrekking tot de beoordeling van de omvang van de getroffen bevolking, stellen de tussenkomende partijen dat dit een loutere opportuniteitsbeoordeling is en dat dit behoort tot de wettelijk toegekende appreciatiebevoegdheid van de vergunningverlenende overheid, dat uit de lokalisatienota blijkt dat alle betrokken woningen op minstens 250 meter van de windturbines liggen en dat voldaan is aan de voorwaarden inzake geluidshinder en slagschaduw. Indien er sprake is van een overschrijding van de vastgestelde normen zullen er reducties worden toegepast.

4.

De verzoekende partijen dupliceren dat, met betrekking tot de cumulatieve effecten, de verwerende partij zelf geen toetsing heeft uitgevoerd, maar louter verwijst naar de beoordeling in de MER-

screeningsnota en het laattijdig gevoegde studierapport, dat de stellingname van de tussenkomende partijen er op zou neerkomen dat het toetsen van slechts één criterium reeds voldoende zou zijn om te voldoen aan de MER-verplichting waarbij de criteria van bijlage II bij het DABM dienen te worden getoetst. Zij stellen dat niet zij moeten aantonen dat er aanzienlijke cumulatieve milieueffecten zouden kunnen zijn. Het al of niet aanwezig zijn van aanzienlijke cumulatieve milieueffecten dient ten andere te blijken uit de eigen beoordeling en eigen motivering naar aanleiding van een eigen onderzoek door de verwerende partij en dit in de bestreden beslissing. Voor de MER-toets kan niet verwezen worden naar de toets aan de goede ruimtelijke ordening en de lokalisatienota van de aanvrager, die evident geen eigen beoordeling en motivering betreft van de cumulatieve effecten als onderdeel van de MER-toets die door de verwerende partij dient uitgevoerd te worden. Dat de aanvragers er zich toe zouden verbinden de VLAREM-normen te respecteren, toont niet aan dat er geen aanzienlijke milieueffecten zouden zijn, dan wel dat de verwerende partij in de bestreden beslissing een onderzoek heeft gevoerd naar die effecten. Er kan niet dienstig verwezen worden naar het studierapport van 22 juli 2014 voor de ontbrekende eigen beoordeling en motivering van de MER-toets, nu dit document kadert in een milieuvergunningaanvraag en dus een geheel andere finaliteit heeft dan de in dit dossier betrokken stedenbouwkundige vergunningaanvraag.

De verzoekende partijen stellen verder dat het niet enkel vereist is dat de aanvraag niet essentieel gewijzigd wordt, maar evenzeer dat er geen sprake is van essentiële aanvullingen van de aanvraag die tot grondslag strekken van de bestreden beslissing. *In casu* kan niet anders dan vastgesteld te worden dat de bijkomende studie van 22 juli 2014 minstens een essentiële aanvulling (mogelijks ook een wijziging) van de aanvraag betreft dat de grondslag heeft gevormd voor het verlenen van de bestreden beslissing. Het studierapport van 22 juli 2014, zoals aan de verwerende partij overgemaakt op 15 juni 2016, zat niet in het aanvraagdossier en de verzoekende partijen konden daartegen dus geen bezwaren konden laten gelden.

De verzoekende partijen verzetten zich uitdrukkelijk tegen de toepassing van de bestuurlijke lus.

De verzoekende partijen stellen dat evenmin wat betreft de “omvang van de getroffen bevolking” kan verwezen worden naar de lokalisatienota, nu ook die nota geen eigen uitgevoerde MER-toets door de verwerende partij bevat. Het gebrek aan een eigen onderzoek, beoordeling en motivering van de MER-toets door de verwerende partij gaat overigens veel verder dan het beweerdelijk louter niet eens zijn door de verzoekende partijen en kan niet afgedaan worden als een loutere opportuniteitskwestie, nu het wel degelijk aan de verwerende partij toekomt en toebehoort om dit aspect als criterium uit bijlage II van het DABM te onderzoeken, te beoordelen en te motiveren.

5.

In haar laatste nota stelt de verwerende partij nog aanvullend dat de verzoekende partijen verkeerdelijk stellen dat artikel 4.7.26/1, §2 VCRO letterlijk zou bepalen dat elk criterium van bijlage II van het DABM afzonderlijk moet worden afgetoetst. Waar de verzoekende partijen voorhouden dat de verwerende partij in zijn bestreden beslissing niet kan verwijzen naar de bijkomende studie van 22 juli 2014 om de beslissing bijkomend te motiveren en zijn motiveringsgebrek recht te trekken, brengen de verzoekende partijen een nieuw argument aan in hun wederantwoordnota waaromtrent in het initieel verzoekschrift tot vernietiging niets van was terug te vinden. De verzoekende partijen stellen dat de bijkomende studie van 22 juli 2014 minstens een essentiële aanvulling (mogelijks ook een wijziging) van de aanvraag heeft gevormd voor het verlenen van de bestreden beslissing, zonder dit op enige wijze aannemelijk te maken.

6.

In hun laatste schriftelijke uiteenzetting voegen de tussenkomende partijen niets wezenlijk toe.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partijen bekritiseren in essentie de beoordeling in de bestreden beslissing onder de titel “MER-paragraaf” voor wat betreft de aspecten ‘cumulatieve milieueffecten’ en ‘omvang van de getroffen bevolking’.

2.

Het wordt niet betwist dat het aangevraagd project, zoals de bestreden beslissing vermeldt, valt onder het toepassingsgebied van bijlage III van het besluit van de Vlaamse regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectenrapportage (hierna: MER-besluit).

3.

Artikel 4.3.2 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (hierna: DABM) maakt een onderscheid tussen categorieën van projecten waarvoor een project-MER moet worden opgesteld, categorieën van projecten waarvoor een project-MER of een gemotiveerd verzoek tot ontheffing van de rapportageverplichting moet worden opgesteld en categorieën van projecten waarvoor een project-MER of een project-MER-screeningsnota moet worden opgesteld. Het luidt, zoals van toepassing op het ogenblik van de bestreden beslissing, onder meer als volgt:

“§ 1. De Vlaamse Regering wijst, aan de hand van de criteria die worden omschreven in de bij dit decreet gevoegde bijlage II, de categorieën van projecten aan waarvoor overeenkomstig dit hoofdstuk een project-MER moet worden opgesteld.

(...)

§ 2. De Vlaamse Regering wijst, aan de hand van de criteria die worden omschreven in de bij dit decreet gevoegde bijlage II, de andere dan in paragraaf 1 vermelde categorieën van projecten aan waarvoor overeenkomstig dit hoofdstuk een project-MER of een gemotiveerd verzoek tot ontheffing van de rapportageverplichting moet worden opgesteld.

(...)

§ 2bis. De Vlaamse Regering wijst, aan de hand van de criteria die worden omschreven in de bij dit decreet gevoegde bijlage II, de andere dan in paragrafen 1 en 2 vermelde categorieën van projecten aan waarvoor overeenkomstig dit hoofdstuk een project-MER of een project-m.e.r.-screeningsnota moet worden opgesteld.

(...)

§ 4. De Vlaamse Regering kan de criteria die worden omschreven in de bij dit decreet gevoegde bijlage II, nader definiëren. Op grond van die criteria moet het mogelijk zijn uit te maken of aan een bepaald project, dan wel aan een verandering daarvan, al dan niet aanzienlijke milieueffecten verbonden kunnen zijn.

(...)”

De bijlage II, gewijzigd bij decreet van 23 maart 2012, bepaalt:

“De criteria overeenkomstig artikel 4.3.2, § 1, § 2, § 2bis, § 3, § 3bis en § 4, zijn :

Kenmerken van de projecten.

Bij de kenmerken van de projecten moeten in het bijzonder de volgende aspecten in overweging worden genomen :

- a. de omvang van het project;*
- b. de cumulatie met andere projecten;*
- c. het gebruik van natuurlijke hulpbronnen;*
- d. de productie van afvalstoffen;*

- e. verontreiniging en hinder;
- f. risico op ongevallen, met name gelet op de gebruikte stoffen of technologieën.

2. Plaats van de projecten.

Bij de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop de projecten van invloed kunnen zijn moeten in het bijzonder de volgende aspecten in overweging worden genomen :

- a. het bestaande grondgebruik;
- b. de relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied;
- c. het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor de volgende typen gebieden :
 - wetlands;
 - kustgebieden;
 - berg- en bosgebieden;
 - reservaten en natuurparken;
 - gebieden die in de wetgeving van de lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd; speciale beschermingszones, door de lidstaten aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG en Richtlijn 92/43/EEG; - gebieden waarin de normen inzake milieukwaliteit die door de communautaire wetgeving zijn vastgesteld, al worden overschreden;
 - gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid;
 - landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang.

3. Kenmerken van het potentiële effect.

Bij de potentiële aanzienlijke effecten van het project moeten in samenhang met de criteria van de punten 1 en 2 in het bijzonder de volgende aspecten in overweging worden genomen :

- a. het bereik van het effect (geografische zone en omvang van de getroffen bevolking);
- b. het grensoverschrijdende karakter van het effect;
- c. de orde van grootte en de complexiteit van het effect;
- d. de waarschijnlijkheid van het effect;
- e. de duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect.”

Artikel 2 van het MER-besluit, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 1 maart 2013, luidt onder meer als volgt:

“§ 1. De categorieën van projecten waarvoor overeenkomstig artikel 4.3.2, § 1, § 2, § 2bis, § 3 en § 3bis, van het decreet al dan niet een project-MER moet worden opgesteld, zijn vermeld in bijlage I, bijlage II en bijlage III van dit besluit.

(...)

§ 6. Voor de categorieën van projecten, vermeld in bijlage III bij dit besluit, kan de initiatiefnemer een project-m.e.r.-screeningsnota indienen bij de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag.

De Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, kan een modelformulier vaststellen voor de opmaak van de project-m.e.r.-screeningsnota, vermeld in het eerste lid. In dat modelformulier worden alle gegevens opgevraagd over de kenmerken van het voorgenomen project, de locatie van het project, de gebieden waarop het project van invloed kan zijn en de kenmerken van de mogelijke milieueffecten, die nodig zijn om te besluiten of er aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn van een voorgenomen project.

§ 7. De overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag beslist geval per geval over die project-m.e.r.-screeningsnota's. Ze beslist op basis van de selectiecriteria, vermeld in bijlage II van het decreet.”

Artikel 4.7.26/1, §§ 1 en 2, VCRO, zoals gewijzigd bij decreet van 23 maart 2012 en 1 maart 2013, luiden als volgt:

“§ 1. Als de vergunningsaanvraag een project-m.e.r.-screeningsnota als vermeld in artikel 4.3.3, § 2, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, omvat, onderzoekt het vergunningverlenende bestuursorgaan of zijn gemachtigde, die nota en neemt een beslissing of er een milieueffectrapport over het project moet worden opgesteld.

§ 2. Er hoeft geen milieueffectrapport over het project te worden opgesteld als het vergunningverlenende bestuursorgaan of zijn gemachtigde oordeelt dat : 1) een toetsing aan de criteria van bijlage II van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, uitwijst dat het voorgenomen project geen aanzienlijke gevolgen kan hebben voor het milieu en een project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten; of 2) vroeger al een plan-MER werd goedgekeurd betreffende een plan of programma waarin een project met vergelijkbare effecten beoordeeld werd of een project-MER werd goedgekeurd betreffende een project waarvan het voorgenomen initiatief een herhaling, voortzetting of alternatief is, en een nieuw project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten.”

Voor de projecten van deze bijlage III geldt derhalve dat de initiatiefnemer een project-MER-screeningsnota kan indienen bij de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en de volledigheid van de aanvraag. Het betreft volgens de toelichting in de parlementaire voorbereiding een gemotiveerde screeningsnota op basis waarvan wordt aangetoond, hetzij dat er geen aanzienlijke milieueffecten verbonden zijn aan de uitvoering van het project, hetzij dat er vroeger een project-MER werd goedgekeurd betreffende een project waarvan het voorgenomen initiatief een herhaling, voortzetting of alternatief is, en een nieuw project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of aanvullende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten. (*Parl. St.*, VI.Parl., 2011-2012, 1463, nr. 1, 4-7)

Het komt vervolgens toe aan de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de aanvraag om een screeningsbeslissing te nemen, dit is een beslissing of er al dan niet een project-MER moet worden opgesteld. Die overheid dient bij die beoordeling de criteria te hanteren van bijlage II van het DABM, die het afwegingskader vormen bij het nemen van een screeningsbeslissing. De vergunningverlenende overheid kan beslissen dat er geen milieueffectrapport over het aangevraagd project moet worden opgesteld indien een toetsing aan de criteria van bijlage II DABM uitwijst dat het project geen aanzienlijke gevolgen kan hebben voor het milieu en een project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten, of, indien er vroeger al een plan-MER werd goedgekeurd betreffende een plan of programma waarin een project met vergelijkbare effecten beoordeeld werd of een project-MER werd goedgekeurd betreffende een project waarvan het voorgenomen initiatief een herhaling, voortzetting of alternatief is, en een nieuw project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten.

Essentieel bij de beoordeling of een aangevraagd project van bijlage III van het project-MER-besluit aanzienlijke gevolgen kan hebben voor het milieu en een project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten, is het toetsen van het concrete aangevraagd project aan de criteria van bijlage II DABM.

4.

Uit de gegevens van het dossier blijkt dat de aanvrager een “lokalisatienota” heeft toegevoegd aan de aanvraag. Onder de titel “13. MER-plicht en –screening” (pagina 62) wordt aangegeven dat het aangevraagd project onder categorie 3 van bijlage III van het MER-besluit valt. Vervolgens wordt ingegaan op (1) de kenmerken van het project (2) lokalisatie van het project en (3) kenmerken van mogelijke milieueffecten, waarbij dan telkens wordt verwezen naar de hoofdstukken en bijlagen in de lokalisatienota, die nader ingaan op de verschillende aspecten.

De bestreden beslissing bevat een “MER-paragraaf”. Voor wat betreft de aspecten ‘cumulatieve milieueffecten’ en ‘omvang van de getroffen bevolking’ wordt daarin het volgende overwogen:

“(…)

De aanvraag bevat een m.e.r.-screeningsnota en werd getoetst aan de criteria, zoals opgenomen in bijlage II bij het DABM. Uit die toetsing blijkt dat er geen aanzienlijke milieueffecten of aanzienlijke cumulatieve milieueffecten verwacht moeten worden in het licht van de concrete kenmerken van het project, de concrete plaatselijke omstandigheden en de concrete kenmerken van zijn potentiële effecten. Er moet bijgevolg geen project-MER worden opgemaakt.

(…)

De cumulatieve effecten van het project en andere windturbineprojecten in de omgeving zijn niet aanzienlijk, vermits aan alle Vlare-normen kan worden voldaan mits de nodige maatregelen worden genomen (waartoe de aanvragers zich verbinden). Ter zake werd door de aanvrager het studierapport van 22/07/2014 bezorgd, dat deel uitmaakte van de milieuvergunningsaanvraag (zie bijlage).

(…)

Wat de locatie van het project betreft, is vast te stellen dat de omvang van het project de structuur van het bestaande gebied niet aantast. De windturbines worden ingeplant in een agrarisch gebied dat reeds doorsneden wordt door de E34. De afstand ten opzichte van de dichtstbijgelegen woonzones en (economische) infrastructuur is voldoende groot. Ook de afstand ten opzichte van voorname gebieden en trekroutes voor vogels en vleermuizen is voldoende ruim.

(…)

Wat de kenmerken van de potentiële milieueffecten betreft, is vast te stellen dat de geluids- en slagschaduwnormen van Vlare II kunnen worden gerespecteerd, ook indien rekening wordt gehouden met mogelijke cumulatieve effecten, indien de nodige maatregelen worden genomen (die als vergunningsvoorwaarde worden opgelegd). Deze effecten zijn bijgevolg niet aanzienlijk, rekening houdend met het bereik, de orde van grootte, de duur en de frequentie ervan.

(…)

Tot slot kan ook verwezen worden naar de elementen ter weerlegging van de bezwaren en de elementen ter beoordeling van de goede ruimtelijke ordening, waaruit eveneens blijkt dat het project geen aanzienlijke milieueffecten heeft en evenmin aanzienlijke cumulatieve milieueffecten.

(…)”

5.

Anders dan de verzoekende partijen aanvoeren, is de uitdrukkelijke verwijzing onder de “MER-paragraaf” naar de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening en de weerlegging van de bezwaren, niet in strijd met het vernietigingsarrest van de Raad nr. RvVb/A/1516/0803 van 15 maart 2016, waarin werd overwogen dat het niet aan de Raad toekomt om op zoek te gaan naar een mogelijke beoordeling van een toetsing van het aangevraagd project aan (bepaalde) criteria van bijlage II DABM in de overwegingen van de bestreden beslissing die betrekking hebben op de

bespreking van de ingediende bezwaren of een beoordeling uitmaken van de goede ruimtelijke ordening. Deze passus in het arrest moet gelezen worden in het geheel van de feiten en de beoordeling in het arrest, waarin werd vastgesteld dat de MER-toets in die bestreden beslissing beperkt was tot het louter poneren dat uit de screeningsnota blijkt dat de milieueffecten van het voorgenomen project niet van aard zijn dat zij als aanzienlijk beschouwd moeten worden. De bestreden beslissing in de onderliggende zaak bevat een uitvoerige “MER-paragraaf”, waarin bijkomend verwezen wordt naar de weerlegging van de bezwaren en de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening, waartegen geen bezwaar rijst in de mate dat uit deze beoordelingen op duidelijke wijze blijkt dat ook wordt ingegaan op mogelijke aanzienlijke milieueffecten.

6.

De verzoekende partijen hekelen in de bestreden beslissing de beoordeling in de “MER-paragraaf” van het criterium “bereik van het effect (geografische zone) en omvang van de getroffen bevolking”, opgenomen in bijlage II DABM onder “Kenmerken van het potentiële effect”.

Onder de “MER-paragraaf” stelt de verwerende partij onder meer dat de afstand ten opzichte van de meest dichtbij gelegen woonzones en (economische) infrastructuur voldoende groot is en dat wat de kenmerken van de potentiële milieueffecten betreft, vast te stellen is dat de geluids- en slagschaduwnormen van VLAREM II kunnen worden gerespecteerd, ook indien rekening wordt gehouden met mogelijke cumulatieve effecten, indien de nodige maatregelen worden genomen (die als vergunningsvoorwaarde worden opgelegd) en dat deze effecten bijgevolg niet aanzienlijk zijn, rekening houdend met het bereik, de orde van grootte, de duur en de frequentie ervan.

Bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening wordt vastgesteld dat er geen woningen van derden zijn gelegen op minder dan 250 meter van de turbines.

De bezwaren die betrekking hebben op geluidshinder en slagschaduw werden in de bestreden beslissing als volgt ontmoet:

“Geluidshinder en bijhorende gezondheidsrisico’s

Er werd een geluidsstudie uitgevoerd in het kader van voorliggende aanvraag. Voor de dagperiode zijn er geen beperkingen nodig voor de werking van de geplande windturbines. In alle omstandigheden (maximale werking van de turbine en meting) wordt verwacht dat het specifiek geluid van de turbines onder de richtwaarde zal liggen voor de dagperiode op de omliggende beoordelingspunten .

Voor de avond- en nachtperiode zijn volgende reducties nodig om te voldoen aan de richtwaarden voor de avond- en nachtperiode en dit op alle beoordelingspunten. De turbines van het type Repower 3,2 M 114 dienen gereduceerd te worden :

WT 1 : max. 103 dB(A)

WT 2 : max. 104 dB(A)

WT 3 : max. 102 dB(A)

Slagschaduw

Het college stelt dat er voor 34 woningen en 13 bedrijven de normen inzake de slagschaduw zullen worden overschreden.

Voor een aantal slagschaduwgevoelige objecten dient slagschaduwreductie te worden toegepast om te voldoen aan de Vlaremnorm.

De aanvragers Storm en Eneco verbinden zich ertoe een stilstandregeling te voorzien op de geplande windturbines, waardoor deze automatisch, indien nodig , kunnen worden stilgelegd om de normen te respecteren.

De windturbines zullen dus ten allen tijde aan de normen voor slagschaduw kunnen voldoen.”

In de bestreden beslissing wordt als voorwaarde opgelegd dat de nodige maatregelen dienen genomen te worden, zodat in alle omstandigheden wordt voldaan aan de toepasselijke VLAREM-normen onder meer met betrekking tot geluid en slagschaduw.

Uit het geheel van de beoordelingen in de bestreden beslissing blijkt derhalve dat de verwerende partij, anders dan de verzoekende partijen voorhouden, aandacht heeft besteed aan de beoordeling van de mogelijke effecten van het aangevraagd project ten aanzien van de bewoning in de omgeving, om vervolgens, op grond van een aantal gegevens – afstand van de woningen en woonzones – en na de beoordeling van mogelijke geluidshinder en slagschaduw, tot de conclusie te komen dat er op dat punt geen aanzienlijke milieueffecten moeten verwacht worden.

De verwerende partij houdt, zoals de verzoekende partijen aanvoeren, rekening met het voldoen aan de VLAREM-normen bij de beoordeling van de aspecten geluidshinder en slagschaduw. Uit de lokalisatienota blijkt dat voor het project beroep werd gedaan op een geluidskundige en dat “voor de beoordeling van de toelaatbaarheid van een windturbine of windturbinepark” het “specifiek geluid op basis van recent goedgekeurde Vlarem-wetgeving” (werd) getoetst aan de richtwaarden voor windturbinegeluid in dB(A) opgenomen in VLAREM. De conclusie van de lokalisatienota voor geluidseffecten werd door de verwerende partij overgenomen bij de, hiervoor aangehaalde, weerlegging van de bezwaren. In de lokalisatienota worden ook voor de effecten van slagschaduw van het aangevraagd project getoetst aan de normwaarden voor slagschaduw in de VLAREM-wetgeving, met name een maximum van 8 uur effectieve slagschaduw per jaar, met een maximum van 30 minuten effectieve slagschaduw per dag voor elk relevant slagschaduwgevoelig object. Opnieuw wordt het besluit van de lokalisatienota op dat punt door de verwerende partij overgenomen in de bestreden beslissing bij de weerlegging van de bezwaren.

De voorafgaande screening om te beoordelen of het project al dan niet aanzienlijke milieueffecten kan hebben, kadert binnen de MER-regelgeving en is te onderscheiden van het onderzoek dat de bevoegde overheid overeenkomstig het milieuvergunningsdecreet en haar uitvoeringsbesluiten dient te voeren om na te gaan of de aan de vergunningsplicht onderworpen activiteiten kunnen plaatsvinden in omstandigheden die vanuit het oogpunt van de bescherming van de mens en het leefmilieu aanvaardbaar of toelaatbaar zijn. De verzoekende partijen kunnen in dit betoog gevolgd worden, doch anders dan in de zaak van het arrest van de Raad van State waarnaar zij verwijzen, bevat de bestreden beslissing een MER-paragraaf waarin wordt ingegaan op het al dan niet aanzienlijk zijn van de te verwachten effecten door het bestreden project. De verzoekende partijen tonen ook niet aan dat bij die beoordeling geen rekening zou kunnen gehouden worden met “richtwaarden” voor geluid en slagschaduw die zijn opgenomen in de VLAREM-wetgeving.

7.

Voor wat betreft de beoordeling van “cumulatieve effecten van het project en andere windturbineprojecten in de omgeving”, verwijst de verwerende partij in de “MER-paragraaf” naar “een studierapport van 22 juli 2014, dat deel uitmaakte van de milieuvergunningsaanvraag”, dat als bijlage aan de bestreden beslissing wordt toegevoegd.

7.1

De verzoekende partijen voeren onder meer aan dat dit rapport geen deel heeft uitgemaakt van het openbaar gemaakt aanvraagdossier, hetgeen ook niet wordt betwist. Uit de bestreden beslissing blijkt overigens dat de aanvraag op 27 november 2013 ontvankelijk en volledig bevonden is, dat het openbaar onderzoek plaatsvond van 11 december 2013 tot 9 januari 2014, terwijl het studierapport cumulatieve effecten, waar de verwerende partij naar verwijst, werd opgemaakt op 22 juli 2014. Het wordt ook niet betwist dat de betrokken aanvraag het voorwerp diende uit te maken van een openbaar onderzoek.

In de doelstelling van het voormeld studierapport wordt vermeld dat de tussenkomende partijen een milieu- en stedenbouwkundige vergunning hebben verkregen voor het windproject te Assenede, dat er in de beroepstermijn een bezwaar is ingediend tegen deze vergunning omdat er geen cumulatieve effecten met het reeds vergunde windpark Oosteeklo bestudeerd zijn in het vergunningsdossier, dat LNE aan de tussenkomende partijen heeft gevraagd om de cumulatieve geluids- en slagschaduweffecten te bestuderen met het reeds vergunde windpark Oosteeklo van Aspiravi en dat de tussenkomende partijen in dit kader aan Grontmij hebben gevraagd om de cumulatieve effecten tussen de windparken Assenede en Oosteeklo te bestuderen.

7.2

Bijlage II DABM bepaalt onder “Kenmerken van de projecten” dat in het bijzonder onder het aspect “de cumulatie met andere projecten” in overweging moet worden genomen.

In de lokalisatienota, die gevoegd werd bij de aanvraag, wordt op dat aspect niet ingegaan. Het onderzoek voor wat betreft mogelijke cumulatieve effecten maakt echter wel het voorwerp uit van een afzonderlijke studie, die naderhand – nadat de aanvraag ontvankelijk werd bevonden en na het openbaar onderzoek – aan de verwerende partij werd bezorgd.

Voor projecten die zijn opgenomen in bijlage III van het MER-besluit en niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een MER-rapport, maakt de MER-screeningsnota een essentieel onderdeel uit van de aanvraag, zoals blijkt uit de bespreking onder randnummer 3.

Een openbaar onderzoek bestaat onder meer uit het ter inzage leggen van de vergunningsaanvraag en zijn bijlagen. In het geval de vergunningsaanvraag een MER-screeningsnota omvat, dient deze nota derhalve deel uit te maken van het openbaar onderzoek. De screening van de cumulatieve effecten, die de verwerende partij betreft bij de beoordeling van de betrokken aanvraag, werd echter niet gevoegd bij de aanvraag en maakte evenmin deel uit van het dossier dat ter inzage werd gelegd van het publiek.

De exceptie van de tussenkomende partijen dat de verzoekende partijen geen argumenten of bezwaren uiteenzetten in het verzoekschrift met betrekking tot het studierapport van 22 juli 2014 en derhalve geen belang hebben bij hun kritiek, kan niet aangenomen worden. De verzoekende partijen voeren immers precies aan dat zij geen kennis hadden van het studierapport en geen mogelijkheid kregen om tijdens het openbaar onderzoek bezwaren te formuleren.

Het eerste middel is gegrond in de mate dat de verzoekende partijen aanvoeren dat het studierapport van 22 juli 2014, waarin een screening wordt uitgevoerd van de cumulatieve effecten van het aangevraagde en het windpark Oosteeklo, geen deel heeft uitgemaakt van het openbaar onderzoek, hetgeen impliceert dat het aangevraagde het voorwerp zal moeten uitmaken van een nieuw openbaar onderzoek. Het is derhalve niet opportuun om in te gaan op het verzoek van de tussenkomende partijen tot het toepassen van de bestuurlijke lus.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van bvba STORM 17 en nv ENECO WIND BELGIUM is ontvankelijk.
2. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 18 juli 2016, waarbij aan de tussenkomende partijen de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend onder voorwaarden voor het bouwen van drie windturbines op de percelen gelegen te 9960 Assenede, Gevergrachtstraat/Stoepestraat z.n., met als kadastrale omschrijving ASSENEDE, eerste afdeling, sectie D, nummers 1046, 1047, 1048A, 1201B, 1201E, 981B, 982B, 983B, 985.
3. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over de aanvraag van de tussenkomende partijen en dit binnen een termijn van 4 maanden te rekenen vanaf de dag na de dag van de betekening van dit arrest.
4. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 350 euro, ten laste van de verwerende partij.
5. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 200 euro, ten laste van de tussenkomende partijen, ieder voor de helft.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 3 april 2018 door de vierde kamer.

De griffier,

De voorzitter van de vierde kamer,

Jonathan VERSLUYS

Nathalie DE CLERCQ